

Βρυξέλλες, 2 Μαρτίου 2022
(OR. en)

6719/22

Διοργανικός φάκελος:
2022/0069 (NLE)

JAI 267
FRONT 85
ASILE 23
MIGR 64
COEST 147

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	2 Μαρτίου 2022
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2022) 91 final
Θέμα:	Πρόταση ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ που διαπιστώνει την ύπαρξη μαζικής εισροής εκτοπισθέντων από την Ουκρανία κατά την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, και έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή προσωρινής προστασίας

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2022) 91 final.

συνημμ.: COM(2022) 91 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 2.3.2022
COM(2022) 91 final

2022/0069 (NLE)

Πρόταση

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

που διαπιστώνει την ύπαρξη μαζικής εισροής εκτοπισθέντων από την Ουκρανία κατά την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, και έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή προσωρινής προστασίας

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

• Αιτιολόγηση και στόχοι της πρότασης

Για την ενεργοποίηση της εφαρμογής της οδηγίας 2001/55/EK του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, με εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου που διαπιστώνει την ύπαρξη μαζικής εισροής εκτοπισθέντων από την Ουκρανία κατά την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/55/EK του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, με αποτέλεσμα την εφαρμογή της προσωρινής προστασίας σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας

Μετά την έναρξη της ρωσικής στρατιωτικής εισβολής στην Ουκρανία στις 24 Φεβρουαρίου 2022, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στα συμπεράσματά του που εκδόθηκαν την ίδια ημέρα, καταδίκασε την απρόκλητη και αδικαιολόγητη στρατιωτική επίθεση της Ρωσικής Ομοσπονδίας (στο εξής: Ρωσία) κατά της Ουκρανίας με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, υπογραμμίζοντας την κατάφωρη παραβίαση του διεθνούς δικαίου και των αρχών του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και τον κίνδυνο που ενέχει για την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια ασφάλεια και σταθερότητα. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε από τη Ρωσία απόλυτο σεβασμό της εδαφικής ακεραιότητας, της κυριαρχίας και της ανεξαρτησίας της Ουκρανίας εντός των διεθνώς αναγνωρισμένων συνόρων της, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος της Ουκρανίας να επιλέγει το πεπρωμένο της. Οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών της ΕΕ επιβεβαίωσαν επίσης ότι η ρωσική κυβέρνηση φέρει την πλήρη ευθύνη γι' αυτήν την πράξη επίθεσης που προκαλεί ανθρώπινο πόνο και απώλεια ζωών, και ότι θα λογοδοτήσει για τις πράξεις της. Σε αλληλεγγύη προς την Ουκρανία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε επί δεύτερης δέσμης κυρώσεων.

Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε να προχωρήσουν οι εργασίες για την προετοιμασία σε όλα τα επίπεδα και κάλεσε την Επιτροπή να προτείνει μέτρα έκτακτης ανάγκης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση επηρεάζεται άμεσα από τον πόλεμο στα εξωτερικά της σύνορα, ιδίως λόγω της αυξανόμενης μεταναστευτικής πίεσης που προκύπτει από τις πολλές χιλιάδες ατόμων που ζητούν προστασία στα κράτη μέλη της ΕΕ. Μέσα σε λίγες μέρες, από τις αρχές Μαρτίου, πάνω από 650 000 εκτοπισθέντες έφτασαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της Πολωνίας, της Σλοβακίας, της Ουγγαρίας και της Ρουμανίας. Οι αριθμοί αυτοί αναμένεται να αυξηθούν ακόμη περισσότερο. Ο ΟΗΕ δρομολόγησε επείγουσα έκκληση για ανθρωπιστική βοήθεια για τις ανάγκες προστασίας και συνδρομής στην Ουκρανία και το περιφερειακό σχέδιο για την αντιμετώπιση του προβλήματος των προσφύγων για την Ουκρανία, παρέχοντας λεπτομέρειες σχετικά με τον αριθμό των ατόμων που έχουν ανάγκη και εκείνων των ατόμων που πρέπει να αποτελέσουν στόχο της βοήθειας.

Η Ουκρανία είναι χώρα χωρίς υποχρέωση θεώρησης¹ όσον αφορά την είσοδο στην ΕΕ. Ως εκ τούτου, οι κάτοχοι ουκρανικών βιομετρικών διαβατηρίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης όταν ταξιδεύουν στην ΕΕ. Με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1806, ο οποίος απαριθμεί τις τρίτες χώρες οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών (παράρτημα Ι του κανονισμού) και εκείνες τις τρίτες χώρες των οποίων οι υπήκοοι απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή για διαμονή που δεν υπερβαίνει τις 90 ημέρες εντός οιασδήποτε περιόδου 180 ημερών (παράρτημα ΙΙ του κανονισμού). Η απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης εφαρμόζεται μόνο στους κατόχους βιομετρικών διαβατηρίων που εκδίδονται από την Ουκρανία σύμφωνα με τα πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας (ICAO).

μετά την παράνομη προσάρτηση της Αυτόνομης Δημοκρατίας της *Κριμαίας* και της Σεβαστούπολης και τον πόλεμο στην ανατολική Ουκρανία, αναμένεται ότι οι μισοί από τους Ουκρανούς πολίτες που έρχονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, επωφελούμενοι από την απουσία υποχρέωσης θεώρησης, θα συναντήσουν μέλη της οικογένειάς τους ή θα αναζητήσουν εργασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ οι άλλοι μισοί θα ζητήσουν διεθνή προστασία. Ανάλογα με την εξέλιξη της σύγκρουσης, η ΕΕ είναι πιθανό να φιλοξενήσει πολύ μεγάλο αριθμό ατόμων. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, ο αριθμός των εκτοπισθέντων λόγω της ένοπλης σύγκρουσης μπορεί να κυμανθεί μεταξύ 2,5 και 6,5 εκατομμυρίων, εκ των οποίων 1,2 έως 3,2 εκατομμύρια ενδέχεται να ζητήσουν διεθνή προστασία. Ο Υπατος Αρμοστής των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες εκτιμά ότι, σύμφωνα με το χειρότερο σενάριο, ενδέχεται να εγκαταλείψουν την Ουκρανία έως και 4 εκατομμύρια άνθρωποι.

Τα στοιχεία αυτά, η σοβαρότητα του πολέμου και η εγγύτητά του στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ δείχνουν ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι πιθανό να αντιμετωπίσει μια κατάσταση μαζικής εισροής Ουκρανών και άλλων υπηκόων τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που διαμένουν νόμιμα στην Ουκρανία κατά τη στιγμή της σύγκρουσης, οι οποίοι αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την Ουκρανία λόγω της ρωσικής εισβολής.

Η Επιτροπή, για να αντιμετωπίσει την κατάσταση αυτή, υποβάλλει πρόταση εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου που επιτρέπει στο Συμβούλιο να διαπιστώσει την ύπαρξη μαζικής εισροής εκτοπισθέντων Ουκρανών και άλλων υπηκόων τρίτων χωρών και ανιθαγενών ατόμων που διέμεναν νόμιμα στην Ουκρανία κατά τη στιγμή της σύγκρουσης, βάσει της οδηγίας 2001/55/EK, της 20ής Ιουλίου 2001, για την προσωρινή προστασία².

Η οδηγία αυτή εκδόθηκε μετά τη σύγκρουση στην πρώην Γιουγκοσλαβία, όταν, για πρώτη φορά μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, η Ευρώπη βρέθηκε αντιμέτωπη με μαζικές μετακινήσεις ανθρώπων σε ολόκληρη την Ευρώπη λόγω σύγκρουσης στην Ευρώπη. Σχεδιάστηκε ειδικά για να προωθήσει μια ισορροπία μεταξύ των προσπαθειών για την από κοινού διαχείριση των ενδοευρωπαϊκών εκτοπισμών, παρέχοντας άμεση προστασία στα άτομα που προσπαθούν να διαφύγουν από τον πόλεμο και, κατ' αυτόν τον τρόπο, να αποφευχθεί η υπέρμετρη επιβάρυνση των συστημάτων ασύλου των κρατών μελών. Οι διατάξεις που περιλαμβάνονται στην οδηγία για την προσωρινή προστασία και τα εθνικά μέτρα εφαρμογής θα επιτρέψουν στα κράτη μέλη να διαχειριστούν τις ροές των εκτοπισθέντων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία με ελεγχόμενο και αποτελεσματικό τρόπο, με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των διεθνών υποχρεώσεων.

Στόχος της παρούσας πρότασης είναι να ενεργοποιηθεί η εφαρμογή της οδηγίας για την προσωρινή προστασία, και να περιγραφούν, σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας, τα κύρια στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων της περιγραφής των ειδικών ομάδων ατόμων στις οποίες θα εφαρμοστεί η προσωρινή προστασία και της ημερομηνίας έναρξης ισχύος της προσωρινής προστασίας. Η εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, αφού εκδοθεί, απαιτεί από τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν τα μέτρα που έχουν λάβει για τη μεταφορά και την εφαρμογή της οδηγίας για την προσωρινή προστασία και, επομένως, να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους έναντι των ατόμων που απολαύουν προσωρινής προστασίας, όπως ορίζεται στο κεφάλαιο III της οδηγίας.

Η πρόταση προβλέπει προσωρινή προστασία για τρεις κατηγορίες ατόμων:

- τους Ουκρανούς υπηκόους που διαμένουν στην Ουκρανία και οι οποίοι εκτοπίστηκαν από τις 24 Φεβρουαρίου 2022, μετά τη στρατιωτική εισβολή των ρωσικών ενόπλων δυνάμεων κατά την εν λόγω ημερομηνία·

² ΕΕ L 212 της 7.8.2001, σ. 12.

- τους υπηκόους τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς που διαμένουν νόμιμα στην Ουκρανία και οι οποίοι εκτοπίστηκαν από τις 24 Φεβρουαρίου 2022, μετά τη στρατιωτική εισβολή των ρωσικών ενόπλων δυνάμεων κατά την εν λόγω ημερομηνία, και οι οποίοι δεν είναι σε θέση να επιστρέψουν στη χώρα ή την περιοχή καταγωγής τους υπό ασφαλείς και σταθερές συνθήκες λόγω της κατάστασης που επικρατεί στην εν λόγω χώρα. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει τα άτομα που απολαύουν του καθεστώτος πρόσφυγα ή ισοδύναμης προστασίας, ή που ήταν αιτούντες άσυλο στην Ουκρανία κατά τον χρόνο των γεγονότων που οδήγησαν στη μαζική εισροή. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που διέμεναν νόμιμα στην Ουκρανία για μεγάλο χρονικό διάστημα όταν συνέβησαν τα γεγονότα που οδήγησαν στη μαζική εισροή θα πρέπει να απολαύουν προσωρινής προστασίας ανεξάρτητα από το αν θα μπορούσαν να επιστρέψουν στη χώρα τους ή την περιοχή καταγωγής τους υπό ασφαλείς και σταθερές συνθήκες· και
- τα μέλη της οικογένειας των δύο παραπάνω κατηγοριών ατόμων, εφόσον η οικογένεια υπήρχε ήδη στην Ουκρανία κατά τον χρόνο των συνθηκών της μαζικής εισροής, ανεξάρτητα από το αν το μέλος της οικογένειας θα μπορούσε να επιστρέψει στη χώρα καταγωγής του υπό ασφαλείς και σταθερές συνθήκες. Σύμφωνα με την οδηγία 2001/55/EK του Συμβουλίου, ως μέλη της οικογένειας θεωρούνται ο/η σύζυγος ατόμου των δύο παραπάνω κατηγοριών ή το άτομο με το οποίο συμβιώνει σε ελεύθερη ένωση στα πλαίσια σταθερής σχέσης, εάν η νομοθεσία ή η πρακτική του οικείου κράτους μέλους αντιμετωπίζει τα ζευγάρια τα οποία συμβιώνουν σε ελεύθερη ένωση κατ' ανάλογο τρόπο με τα έγγαμα ζευγάρια δυνάμει της νομοθεσίας του περί αλλοδαπών· τα ανήλικα άγαμα τέκνα των δύο παραπάνω κατηγοριών ατόμων ή του/της συζύγου του/της, χωρίς διάκριση ως προς τα γεννηθέντα από ή χωρίς γάμο ή τα εξ υιοθεσίας· άλλοι στενοί συγγενείς που ζούσαν μαζί ως τμήμα της οικογενειακής μονάδας κατά τον χρόνο των συνθηκών της μαζικής εισροής και οι οποίοι συντηρούνταν πλήρως ή κυρίως από άτομο των δύο παραπάνω κατηγοριών ατόμων.

Στην παρούσα κατάσταση, η προσωρινή προστασία είναι το κατάλληλο μέσο. Δεδομένου του έκτακτου και εξαιρετικού χαρακτήρα που έχει η στρατιωτική εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, καθώς και της κλίμακας της μαζικής εισροής, η προσωρινή προστασία αναμένεται ότι θα επιτρέψει γρήγορα στους εκτοπισθέντες να απολαμβάνουν εναρμονισμένα δικαιώματα σε ολόκληρη την Ένωση τα οποία θα παρέχουν επαρκές επίπεδο προστασίας, μεταξύ άλλων με τη χορήγηση άδειας διαμονής, τη δυνατότητα άσκησης μισθωτής ή ανεξάρτητης επαγγελματικής δραστηριότητας, την πρόσβαση σε κατάλληλο κατάλυμα, την παροχή της αναγκαίας κοινωνικής πρόνοιας, ιατρικής ή άλλης βοήθειας, καθώς και μέσων διαβίωσης. Στην περίπτωση ασυνόδευτων ανηλίκων, η προσωρινή προστασία θα πρέπει να τους επιτρέπει περαιτέρω να απολαύουν νόμιμης κηδεμονίας. Τα άτομα ηλικίας κάτω των 18 ετών θα πρέπει επίσης να έχουν πρόσβαση στην εκπαίδευση.

Η εφαρμογή προσωρινής προστασίας θα ήταν επίσης προς όφελος των κρατών μελών που αντιμετωπίζουν τη μαζική εισροή, δεδομένου ότι τα δικαιώματα που συνοδεύουν την προσωρινή προστασία αναμένεται ότι θα περιορίσουν την ανάγκη των εκτοπισθέντων να αναζητήσουν άμεσα διεθνή προστασία και θα αποτρέψουν την υπέρμετρη επιβάρυνση των συστημάτων ασύλου των οικείων κρατών μελών, καθώς θα μειωθούν στο ελάχιστο οι διατυπώσεις λόγω του επείγοντος χαρακτήρα της κατάστασης. Ως εκ τούτου, τα μέτρα που περιλαμβάνονται στην οδηγία για την προσωρινή προστασία και τα εθνικά μέτρα εφαρμογής θα επιτρέψουν στα κράτη μέλη να διαχειριστούν την εισροή των εκτοπισθέντων με ελεγχόμενο και αποτελεσματικό τρόπο, με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των διεθνών υποχρεώσεων.

Η προσωρινή προστασία θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να προετοιμαστούν για να αντιμετωπίσουν την τρέχουσα και επικείμενη εισροή εκτοπισθέντων από την Ουκρανία οι οποίοι αναζητούν διεθνή προστασία. Θα επιτρέψει επίσης στα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τους Ουκρανούς οι οποίοι, επωφελούμενοι από το καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, θα αναζητήσουν άλλη μορφή καθεστώτος μετά τη λήξη των 90 ημερών νόμιμης παραμονής στην Ένωση. Σύμφωνα με την εμπειρία του 2014, μπορεί να αναμένεται ότι, μετά την εν λόγω λήξη, πολλοί θα αρχίσουν να αναζητούν διεθνή προστασία ως μοναδική εναλλακτική λύση. Ως εκ τούτου, η παρούσα πρόταση ανταποκρίνεται επίσης στην κλήση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για προετοιμασία και ετοιμότητα, και αποτελεί μέρος της αντίδρασης της Ένωσης στη μεταναστευτική πίεση που προκύπτει από τη ρωσική στρατιωτική εισβολή στην Ουκρανία.

Τέλος, αλλά εξίσου σημαντικό, οι διατάξεις στο πλαίσιο του μηχανισμού της οδηγίας για την προσωρινή προστασία προάγουν την ισορροπία των προσπαθειών μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τις συνέπειες της υποδοχής εκτοπισθέντων από την Ουκρανία. Οι Ουκρανοί υπήκοοι, οι οποίοι είναι απαλλαγμένοι από την υποχρέωση θεώρησης, θα είναι σε θέση να κυκλοφορούν ελεύθερα εντός της ΕΕ αφού εισέλθουν στο έδαφός της, γεγονός που τους επιτρέπει να επανενωθούν με την οικογένειά τους και τους φίλους τους στις πολλές κοινότητες των αποδήμων που υπάρχουν αυτή τη στιγμή στην Ευρωπαϊκή Ένωση και, συνεπώς, οι διατάξεις αυτές διευκολύνουν την ισορροπία των προσπαθειών μεταξύ των κρατών μελών. Η πρόταση θα βοηθήσει την Ένωση και τα κράτη μέλη της να εξασφαλίσουν αποδοτική και ελεγχόμενη διαχείριση της ροής των εκτοπισθέντων από την Ουκρανία εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μια στιγμή όπου υπάρχουν μαζικές αφίξεις.

Η εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου θα δώσει στην ΕΕ τη δυνατότητα να συντονίζει και να παρακολουθεί στενά την ικανότητα υποδοχής στα κράτη μέλη, ώστε να αναλαμβάνει δράση και να παρέχει πρόσθετη στήριξη, όπου χρειαστεί. Η οδηγία απαιτεί από τα κράτη μέλη, σε συνεργασία με την Επιτροπή, να συνεργάζονται και να ανταλλάσσουν πληροφορίες για να διευκολύνουν την εφαρμογή της προσωρινής προστασίας. Αυτό μπορεί να γίνει μέσω μιας «Πλατφόρμας Αλληλεγγύης», στο πλαίσιο της οποίας τα κράτη μέλη θα ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τις ικανότητές τους υποδοχής και τον αριθμό των ατόμων που απολαμβάνουν προσωρινής προστασίας στο έδαφός τους. Για τον σκοπό αυτό, η πρόταση περιλαμβάνει συντονιστικό ρόλο για την Επιτροπή. Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια έχουν δημιουργηθεί διάφορες πλατφόρμες με στόχο την εξασφάλιση συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών. Από τις πλατφόρμες αυτές, η πρόταση περιλαμβάνει τη χρήση του δικτύου για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων [σύμφωνα με τη σύσταση (ΕΕ) 2020/1366 της Επιτροπής, της 23ης Σεπτεμβρίου 2020, σχετικά με έναν ενωσιακό μηχανισμό για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων] ως το πλέον κατάλληλο φόρουμ για τη διοικητική συνεργασία που προβλέπεται στην οδηγία 2001/55/ΕΚ.

Κατά τα έτη που μεσολάβησαν από την έκδοση της οδηγίας, αρκετοί οργανισμοί της ΕΕ ιδρύθηκαν ή είδαν να ενισχύεται η εντολή τους. Για τον λόγο αυτό, η πρόταση περιλαμβάνει συγκεκριμένα την ανάγκη συνεργασίας της Επιτροπής με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο και τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ), με σκοπό τη συνεχή παρακολούθηση και επανεξέταση της κατάστασης.

Σύμφωνα με την οδηγία 2001/55/ΕΚ, η διάρκεια της προσωρινής προστασίας είναι ένα έτος και, εκτός εάν λήξει διαφορετικά, μπορεί να παραταθεί αυτοδικαίως κατά περιόδους έξι μηνών για ένα ακόμα έτος κατ' ανώτατο όριο. Η Επιτροπή, στο πλαίσιο του εποπτικού της

ρόλου και, σύμφωνα με το άρθρο 6 της οδηγίας 2001/55/EK μπορεί, ανά πάσα στιγμή, να προτείνει στο Συμβούλιο να τερματίσει την προσωρινή προστασία, με βάση τη διαπίστωση ότι η κατάσταση στην Ουκρανία επιτρέπει τον ασφαλή και μόνιμο επαναπατρισμό των ατόμων στα οποία χορηγήθηκε προσωρινή προστασία. Η Επιτροπή μπορεί, επίσης, να προτείνει στο Συμβούλιο να παρατείνει την προσωρινή προστασία, αν η αρχική περίοδος δεν θεωρηθεί επαρκής για να μπορέσουν τα κράτη μέλη να διαχειριστούν αποτελεσματικά την κατάσταση ή αν η κατάσταση δεν επιτρέπει ακόμη στα άτομα που απολαμβάνουν προσωρινής προστασίας να επιστρέψουν με ασφάλεια στην Ουκρανία.

- **Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής**

Η παρούσα πρόταση συνάδει πλήρως με το κεκτημένο της ΕΕ στον τομέα του ασύλου, δεδομένου ότι η οδηγία για την προσωρινή προστασία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου και είχε προβλεφθεί για την αντιμετώπιση εκτάκτων καταστάσεων μαζικής εισροής εκτοπισθέντων, όπως η παρούσα λόγω της εισβολής της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Ουκρανία. Συνάδει, επίσης, πλήρως με τον στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης ανοικτού στα άτομα τα οποία, εξαναγκασμένα από τις περιστάσεις, αναζητούν νόμιμα διεθνή προστασία στην Ένωση.

Τα στοιχεία της πρότασης συνάδουν, επίσης, με το σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο που εγκρίθηκε τον Σεπτέμβριο του 2020 και με τις συνοδευτικές νομοθετικές προτάσεις. Στο πλαίσιο του εν λόγω συμφώνου, η Επιτροπή πρότεινε την κατάργηση της οδηγίας για την προσωρινή προστασία και την αντικατάστασή της από έναν βελτιωμένο κανονισμό, που θα διατηρεί την έννοια του καθεστώτος προσωρινής προστασίας αλλά θα αντιμετωπίζει γενικότερα καταστάσεις κρίσης και ανωτέρας βίας στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα νέα ευρωπαϊκά εργαλεία θα λειτουργούν συνεκτικά στο πλαίσιο της νέας ολοκληρωμένης προσέγγισης που προτείνεται από το σύμφωνο. Ωστόσο, δεδομένου ότι οι σχετικές νομοθετικές προτάσεις βρίσκονται επί του παρόντος στο στάδιο της διαπραγμάτευσης και επίκειται η έκδοσή τους, ο κανονισμός που ασχολείται με την κρίση και την ανωτέρα βία δεν μπορεί να λειτουργήσει ως απάντηση στις επείγουσες προκλήσεις της ουκρανικής κρίσης. Η οδηγία για την προσωρινή προστασία είναι το ισχύον κεκτημένο, το οποίο παρέχει το πρόσφορο εργαλείο για την αντιμετώπιση της κατάστασης με τρόπο αποτελεσματικό και αναλογικό.

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

Η παρούσα πρόταση συνάδει πλήρως με την ανάγκη διατήρησης ισχυρών εξωτερικών συνόρων, επιτρέποντας στα κράτη μέλη να διεκπεραιώνουν πιθανές αιτήσεις για διεθνή προστασία με εύτακτο τρόπο, χωρίς να υπερφορτωθούν τα συστήματα ασύλου τους σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων Ουκρανών, ώστε να αποφευχθούν προβλήματα στα σημεία διέλευσης των συνόρων που βρίσκονται στα ανατολικά εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πρόταση συνάδει επίσης —και θα πρέπει να χρησιμοποιείται παράλληλα— με την εξωτερική δράση της Ένωσης, όπως οι ενωσιακές κυρώσεις και τα άλλα περιοριστικά μέτρα. Η παρούσα πρόταση αποτελεί μέρος μιας ολοκληρωμένης δέσμης δράσεων της ΕΕ για την αντιμετώπιση της ρωσικής στρατιωτικής εισβολής στην Ουκρανία.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

- **Νομική βάση**

Η νομική βάση της πρότασης είναι η οδηγία 2001/55/EK του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση

μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων, και ειδικότερα το άρθρο 5 αυτής.

- **Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)**

Ο τίτλος V της ΣΛΕΕ για τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης αναθέτει ορισμένες αρμοδιότητες σχετικά με τα θέματα αυτά στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι αρμοδιότητες αυτές πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με το άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, δηλαδή εφόσον και κατά τον βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη, μπορούν όμως, λόγω της κλίμακας ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Μια κατάσταση στην οποία η ορθή λειτουργία των συστημάτων ασύλου των κρατών μελών κινδυνεύει λόγω της μαζικής εισροής εκτοπισθέντων από χώρα που γειτνιάζει με την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι οποίοι έχουν εγκαταλείψει περιοχές ένοπλων συγκρούσεων, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι έχει αντίκτυπο στην ΕΕ στο σύνολό της και, ως εκ τούτου, απαιτεί λύσεις από την ΕΕ και στήριξη από την ΕΕ. Είναι αναγκαίο όλα τα κράτη μέλη να αντιδράσουν γρήγορα, να συγκεντρώσουν στήριξη για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της εν λόγω εισροής και να εξασφαλίσουν τα ίδια πρότυπα και εναρμονισμένα δικαιώματα σε ολόκληρη την Ένωση.

Η επίτευξη των στόχων αυτών απαιτεί δράση σε επίπεδο ΕΕ, δεδομένου ότι οι στόχοι αυτοί έχουν από τη φύση τους διασυνοριακό χαρακτήρα. Είναι σαφές ότι τα μέτρα που λαμβάνουν μεμονωμένα κράτη μέλη δεν μπορούν να δώσουν ικανοποιητική απάντηση στην ανάγκη για κοινή ενωσιακή προσέγγιση ενός κοινού προβλήματος.

Η εν λόγω κοινή προσέγγιση δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη μεμονωμένα και μπορεί, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων της παρούσας προτεινόμενης εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου, να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης. Συνεπώς, η Ένωση πρέπει να παρέμβει και δύναται να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας που ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **Αναλογικότητα**

Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, που ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η παρούσα πρόταση εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου περιγράφει την ειδική ομάδα ατόμων στα οποία εφαρμόζεται, την ημερομηνία κατά την οποία θα τεθεί σε ισχύ η προσωρινή προστασία, και εκτίμηση του μεγέθους των μετακινήσεων των εκτοπισθέντων.

Όλα τα στοιχεία των μέτρων που προτείνονται για την αντιμετώπιση της ειδικής κατάστασης της μαζικής εισροής εκτοπισθέντων Ουκρανών στην Ευρωπαϊκή Ένωση περιγράφονται σαφώς στην οδηγία για την προσωρινή προστασία και περιορίζονται σε ό,τι είναι αναγκαίο για να διασφαλιστεί ότι τα κράτη μέλη μπορούν να διαχειριστούν την κατάσταση με εύτακτο και αποτελεσματικό τρόπο, διασφαλίζοντας παράλληλα την ίση μεταχείριση όσον αφορά τα δικαιώματα και τις εγγυήσεις για τα οικεία άτομα. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας για την προσωρινή προστασία, η διάρκεια των μέτρων αυτών είναι επίσης χρονικά περιορισμένη και είναι αναγκαία για να μπορέσουν τα οικεία κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν μια κατάσταση στα ανατολικά εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θέτει σε κίνδυνο

την ασφάλεια και τη σταθερότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η οδηγία επιτρέπει στα κράτη μέλη να εφαρμόζουν ευνοϊκότερες διατάξεις.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Σύμφωνα με το άρθρο 5 της οδηγίας 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου, απαιτείται εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου που διαπιστώνει την ύπαρξη μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή προσωρινής προστασίας για τους εκτοπισθέντες.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής**

Η πρόταση καταρτίστηκε με τη διαδικασία του επείγοντος, ως αρμόζουσα στην τρέχουσα κατάσταση. Η πρόταση περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών και των οργανισμών της ΕΕ, όπως και σχετικά με την υποχρέωση των κρατών μελών να υποβάλλουν σχετικά δεδομένα και στατιστικά στοιχεία μέσω του ενωσιακού δικτύου για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων. Τα στοιχεία σχετικά με τη δυνητική κλίμακα των μετακινήσεων βασίστηκαν στα πλέον πρόσφατα δεδομένα που κοινοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ενωσιακού δικτύου για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων και στα σενάρια που καταρτίστηκαν με αφετηρία τα σενάρια των οργανισμών του ΟΗΕ για τους εσωτερικά εκτοπισθέντες, στις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν για τις μετακινήσεις (τόσο των αιτούντων άσυλο όσο και της νόμιμης μετανάστευσης) που σημειώθηκαν μετά το 2014, καθώς και στο μέγεθος και στη σύνθεση του πληθυσμού (ρωσικού / μη ρωσικού) των περιοχών που πλήττονται στα διάφορα σενάρια. Αναπτύχθηκαν πέντε αρχικά σενάρια ανάλογα με την ένταση της ρωσικής επέμβασης στην Ουκρανία.

Το σενάριο Δ στηρίζεται στην υπόθεση στρατιωτικής εισβολής σε μεγάλο μέρος της Ουκρανίας, συμπεριλαμβανομένων των τριών μεγαλύτερων πόλεων, Κίεβο, Χάρκοβο και Οδησσός, όπως συμβαίνει σήμερα. Το σενάριο Ε στηρίζεται στην υπόθεση δραματικής αύξησης των εχθροπραξιών και εισβολής σε ολόκληρη τη χώρα. Με βάση τα σενάρια αυτά, αναμένεται να εισέλθουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση από 2,5 έως 6,5 εκατομμύρια εκτοπισθέντες. Ο Ύπατος Αρμοστής των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες εκτιμά ότι, σύμφωνα με το χειρότερο σενάριο, ενδέχεται να εγκαταλείψουν την Ουκρανία έως και 4 εκατομμύρια άνθρωποι.

Λαμβανομένων υπόψη των τάσεων που καταγράφηκαν όσον αφορά τις άδειες διαμονής και τις αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας μετά τα γεγονότα του 2014, περίπου οι μισοί εκτοπισθέντες είναι πιθανό να απορροφηθούν από τα σημαντικά υφιστάμενα δίκτυα διασποράς σε ολόκληρη την ΕΕ και θα αξιοποιήσουν ευκαιρίες νόμιμης μετανάστευσης, κατά κύριο λόγο, αλλά όχι μόνο, στις «παραδοσιακές» χώρες προορισμού (Πολωνία, Τσεχική Δημοκρατία, Γερμανία, Ιταλία και Ισπανία), χωρίς να ασκήσουν πίεση στη δυνατότητα υποδοχής των εν λόγω χωρών. Οι υπόλοιποι μισοί, δηλαδή από 1,2 έως 3,5 εκατομμύρια άτομα, ενδεχομένως να ζητήσουν διεθνή προστασία σε διάστημα δύο ετών.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη και συλλογή και χρήση εμπειρογνώσεως**

Όταν άρχισε να διαφαίνεται σαφώς το ενδεχόμενο πιθανής ρωσικής στρατιωτικής επέμβασης στην Ουκρανία, η Επιτροπή ενεργοποίησε τον μηχανισμό τακτικής παρακολούθησης μέσω

του δικτύου για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων για να διαβουλευθεί με τα κράτη μέλη, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης και τους αρμόδιους οργανισμούς της ΕΕ, και με σκοπό την ανταλλαγή δεδομένων, πληροφοριών και στοιχείων, που υποβάλλονται σε τακτική βάση. Η Επιτροπή ζήτησε επίσης τη γνώμη του Υπατού Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, ο οποίος αξιολόγησε την κατάσταση και παρείχε σχετικά στοιχεία. Ο Υπάτος Αρμοστής χαιρέτισε τη στήριξη που εξέφρασαν πολλά κράτη μέλη για την ενεργοποίηση της οδηγίας 2001/55/ΕΚ, καθώς καθιστά δυνατή την παροχή άμεσου και προσωρινού καταφυγίου στην Ένωση, και διευκολύνει τον επιμερισμό των ευθυνών μεταξύ των ευρωπαϊκών κρατών για τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

Η παρούσα απόφαση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και συνάδει με τις αρχές που αναγνωρίζονται, ιδίως, στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο, συμπεριλαμβανομένης της σύμβασης της Γενεύης της 28ης Ιουλίου 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων, όπως τροποποιήθηκε με το πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης της 31ης Ιανουαρίου 1967.

4. ΛΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Λόγω της φύσης της παρούσας πρότασης, δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί εκ των προτέρων ο πιθανός δημοσιονομικός αντίκτυπος. Θα ενταχθεί στον προϋπολογισμό των υφιστάμενων χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 και 2021-2027 στον τομέα της μετανάστευσης, του ασύλου και της διαχείρισης των συνόρων. Η Επιτροπή θα διερευνήσει επιλογές για πλήρη αξιοποίηση της χρηματοδότησης στο πλαίσιο των Ταμείων Εσωτερικών Υποθέσεων. Σε περίπτωση εξαιρετικής ανάγκης, εάν η κατάσταση επιδεινωθεί περαιτέρω, θα μπορούσαν να αναδιανεμηθούν πόροι του ΠΔΠ 2021-2027. Σε περίπτωση που προκύψει περαιτέρω εξαιρετική ανάγκη, θα μπορούσαν να ενεργοποιηθούν οι μηχανισμοί ευελιξίας στο πλαίσιο του ΠΔΠ 2021-2027.

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Το *άρθρο 1* διαπιστώνει την ύπαρξη μαζικής εισροής στην Ένωση εκτοπισθέντων που υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν την Ουκρανία λόγω ένοπλων συγκρούσεων.

Το *άρθρο 2* περιγράφει την ομάδα των ατόμων στα οποία παρέχεται η προσωρινή προστασία. Η διάταξη παρέχει προσωρινή προστασία για τους εκτοπισθέντες Ουκρανούς υπηκόους που διαμένουν στην Ουκρανία και οι οποίοι έχουν εκτοπιστεί από τις 24 Φεβρουαρίου 2022, μετά τη στρατιωτική εισβολή των ρωσικών ενόπλων δυνάμεων κατά την εν λόγω ημερομηνία. Για να γίνει σεβαστό το πνεύμα της οδηγίας 2001/55/ΕΚ, το *άρθρο 2* παρέχει επίσης προσωρινή προστασία για τους υπηκόους τρίτων χωρών και τους ανιθαγενείς που διέμεναν νόμιμα στην Ουκρανία και έχουν εκτοπιστεί από τις 24 Φεβρουαρίου 2022 και οι οποίοι δεν είναι σε θέση να επιστρέψουν στη χώρα ή την περιοχή καταγωγής τους υπό ασφαλείς και σταθερές συνθήκες λόγω της κατάστασης που επικρατεί στην εν λόγω χώρα. Σ' αυτούς θα μπορούσαν να συμπεριλαμβάνονται άτομα που απήλαυναν του καθεστώτος πρόσφυγα ή ισοδύναμης προστασίας, ή που ήταν αιτούντες άσυλο στην Ουκρανία κατά τον χρόνο των γεγονότων που οδήγησαν στη μαζική εισροή. Οι υπήκοοι τρίτων χωρών που διέμεναν νόμιμα στην Ουκρανία σε μακροπρόθεσμη βάση κατά τον χρόνο των γεγονότων που οδήγησαν στη μαζική εισροή θα πρέπει να απολαύουν προσωρινής προστασίας, ανεξάρτητα από το αν θα μπορούσαν να επιστρέψουν στη χώρα ή την περιοχή καταγωγής τους υπό ασφαλείς και σταθερές συνθήκες.

Δεδομένου ότι είναι επίσης σημαντικό να διατηρηθεί η ενότητα των οικογενειών και να αποφευχθεί το ενδεχόμενο μέλη της ίδιας οικογένειας να απολαύουν διαφορετικών καθεστώτων, το άρθρο 2 παρέχει επίσης προσωρινή προστασία για τα μέλη της οικογένειας, στην περίπτωση που βρίσκονταν ήδη στην Ουκρανία κατά τον χρόνο των συνθηκών της μαζικής εισροής, ανεξάρτητα από το αν το μέλος της οικογένειας θα μπορούσε να επιστρέψει στη χώρα καταγωγής του υπό ασφαλείς και σταθερές συνθήκες. Ως μέλος της οικογένειας θεωρείται ο/η σύζυγος του ατόμου που απολαύει προσωρινής προστασίας ή το άτομο με το οποίο συμβιώνει σε ελεύθερη ένωση στα πλαίσια σταθερής σχέσης, εάν η νομοθεσία ή η πρακτική του οικείου κράτους μέλους αντιμετωπίζει τα ζευγάρια τα οποία συμβιώνουν σε ελεύθερη ένωση κατ' ανάλογο τρόπο με τα έγγαμα ζευγάρια δυνάμει της νομοθεσίας του περί αλλοδαπών· τα ανήλικα άγαμα τέκνα του ατόμου που απολαύει προσωρινής προστασίας ή του/της συζύγου του, χωρίς διάκριση ως προς τα γεννηθέντα από ή χωρίς γάμο ή τα εξ υιοθεσίας· και άλλοι στενοί συγγενείς που ζούσαν μαζί ως τμήμα της οικογενειακής μονάδας κατά τον χρόνο των συνθηκών της μαζικής εισροής, και που, κατά τη στιγμή αυτή, συντηρούνταν πλήρως ή κυρίως από το άτομο που απολαύει προσωρινής προστασίας.

Το άρθρο 3 ορίζει ότι το δίκτυο για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων θα χρησιμοποιηθεί ως κύρια πλατφόρμα για τη διασφάλιση της διοικητικής συνεργασίας για τους σκοπούς του άρθρου 27 της οδηγίας 2001/55/EK του Συμβουλίου. Επιπλέον, η διάταξη αυτή προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να συμβάλλουν στην κοινή επίγνωση της κατάστασης της Ένωσης με την ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών μέσω της ολοκληρωμένης αντιμετώπισης πολιτικών κρίσεων και της διαβούλευσης με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης, κατά περίπτωση. Η διάταξη ορίζει επίσης ότι η Επιτροπή θα έχει συντονιστικό ρόλο για τη διασφάλιση της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών, ιδίως όσον αφορά την παρακολούθηση των δυνατοτήτων υποδοχής σε κάθε κράτος μέλος και τον εντοπισμό τυχόν αναγκών πρόσθετης στήριξης. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο και τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ), θα παρακολουθεί και θα επανεξετάζει συνεχώς την κατάσταση. Επιπλέον, οι εν λόγω οργανισμοί της ΕΕ θα πρέπει να στηρίζουν τα κράτη μέλη.

Το άρθρο 4, λόγω της έκτακτης κατάστασης και του επείγοντος χαρακτήρα, ορίζει ότι η εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής της.

Πρόταση

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

που διαπιστώνει την ύπαρξη μαζικής εισροής εκτοπισθέντων από την Ουκρανία κατά την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, και έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή προσωρινής προστασίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη την οδηγία 2001/55/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων και μέτρα για τη δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ κρατών μελών όσον αφορά την υποδοχή και την αντιμετώπιση των συνεπειών της υποδοχής αυτών των ατόμων³, και ιδίως το άρθρο 5,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 24 Φεβρουαρίου 2022 οι ρωσικές ένοπλες δυνάμεις εξαπέλυσαν μεγάλης κλίμακας εισβολή στην Ουκρανία, σε πολλές τοποθεσίες ταυτόχρονα, από τη Ρωσική Ομοσπονδία, τη Λευκορωσία και από εκτός κυβερνητικού ελέγχου περιοχές της Ουκρανίας.
- (2) Ως αποτέλεσμα αυτής της εισβολής, διεξάγονται πλέον ένοπλες συγκρούσεις σε σημαντικές περιοχές του ουκρανικού εδάφους, από τις οποίες έχουν διαφύγει χιλιάδες άτομα.
- (3) Μετά την εισβολή αυτή, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στα συμπεράσματά του της 24ης Φεβρουαρίου 2022, καταδίκασε την απρόκλητη και αδικαιολόγητη στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, επισημαίνοντας ότι παραβιάζει κατάφωρα το διεθνές δίκαιο και τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και ότι υπονομεύει την ευρωπαϊκή και παγκόσμια ασφάλεια και σταθερότητα. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο απαίτησε από τη Ρωσία να σεβαστεί πλήρως την εδαφική ακεραιότητα, την κυριαρχία και την ανεξαρτησία της Ουκρανίας εντός των διεθνώς αναγνωρισμένων συνόρων της, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος της Ουκρανίας να επιλέγει το πεπρωμένο της. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισε επίσης ότι η ρωσική κυβέρνηση φέρει την πλήρη ευθύνη για την επίθεσή της και για όλες τις καταστροφές και απώλειες ανθρώπινων ζώων που θα προκαλέσει, και τόνισε ότι η ρωσική κυβέρνηση θα λογοδοτήσει για τις πράξεις της. Σε αλληλεγγύη προς την Ουκρανία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε μια δεύτερη δέσμη κυρώσεων, ζήτησε να προχωρήσουν οι εργασίες για την προετοιμασία και την ετοιμότητα σε όλα τα επίπεδα και κάλεσε την Επιτροπή να προτείνει μέτρα έκτακτης ανάγκης.

³ EE L 212 της 7.8.2001, σ. 12.

- (4) Η Ένωση έχει επιδείξει και θα συνεχίσει να επιδεικνύει την απαρέγκλιτη υποστήριξη της προς την Ουκρανία και τους πολίτες της, που αντιμετωπίζουν μια άνευ προηγουμένου πράξη επίθεσης της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Η παρούσα πρόταση αποτελεί μέρος της αντίδρασης της Ένωσης στη μεταναστευτική πίεση που προκαλείται από τη ρωσική στρατιωτική εισβολή στην Ουκρανία.
- (5) Η σύγκρουση έχει ήδη επιπτώσεις για την Ένωση, η οποία μπορεί, μεταξύ άλλων, να υποστεί μεγάλη μεταναστευτική πίεση στα ανατολικά της σύνορα καθώς η σύγκρουση θα εξελίσσεται. Έως την 1 Μαρτίου, περισσότεροι από 650 000 εκτοπισθέντες είχαν φθάσει στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της Πολωνίας, της Σλοβακίας, της Ουγγαρίας και της Ρουμανίας. Οι αριθμοί αυτοί αναμένεται να αυξηθούν ακόμη περισσότερο.
- (6) Η Ουκρανία περιλαμβάνεται στον κατάλογο του παραρτήματος II του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1806⁴ και οι υπήκοοι της Ουκρανίας απαλλάσσονται από την υποχρέωση θεώρησης κατά τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών για διαμονή που δεν υπερβαίνει τις 90 ημέρες εντός οποιασδήποτε περιόδου 180 ημερών. Με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε μετά την παράνομη προσάρτηση από τη Ρωσία το 2014 της Αυτόνομης Δημοκρατίας της Κριμαίας και της πόλης της Σεβαστούπολης και τον πόλεμο στην ανατολική Ουκρανία, εκτιμάται ότι οι μισοί από τους Ουκρανούς που έρχονται στην Ένωση επωφελούμενοι από τη δυνατότητα μετακίνησης χωρίς υποχρέωση θεώρησης για βραχεία διαμονή θα επανενωθούν με μέλη της οικογένειάς τους ή θα αναζητήσουν εργασία στην Ένωση, ενώ οι άλλοι μισοί θα ζητήσουν διεθνή προστασία. Ανάλογα με την εξέλιξη της σύγκρουσης και με βάση τις τρέχουσες εκτιμήσεις, η Ένωση είναι πιθανό να βρεθεί αντιμέτωπη με πολύ μεγάλο αριθμό ατόμων που θα έχουν εκτοπισθεί λόγω της ένοπλης σύγκρουσης —δυστυχώς μεταξύ 2,5 και 6,5 εκατομμύρια ατόμων—, εκ των οποίων εκτιμάται ότι 1,2 έως 3,2 εκατομμύρια άτομα θα ζητήσουν διεθνή προστασία. Ο Υπατος Αρμοστής των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες εκτιμά ότι, στο χειρότερο σενάριο, έως και 4 εκατομμύρια άτομα ενδέχεται να εγκαταλείψουν την Ουκρανία.
- (7) Τα εν λόγω αριθμητικά στοιχεία δείχνουν ότι η Ένωση είναι πιθανό να αντιμετωπίσει μια κατάσταση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων από την Ουκρανία οι οποίοι δεν θα είναι σε θέση να επιστρέψουν στη χώρα ή την περιοχή καταγωγής τους λόγω της ρωσικής στρατιωτικής επίθεσης, και ότι η εισροή θα είναι τέτοιας κλίμακας ώστε να υπάρχει επίσης σαφής κίνδυνος τα συστήματα ασύλου των κρατών μελών να μην μπορούν να αντιμετωπίσουν τις αφίξεις χωρίς αρνητικές συνέπειες για την καλή λειτουργία τους και για το συμφέρον των ενδιαφερομένων και άλλων ατόμων που ζητούν προστασία.
- (8) Τα Ηνωμένα Έθνη έχουν διατυπώσει ανθρωπιστική επείγουσα έκκληση για τις ανάγκες προστασίας και βοήθειας στην Ουκρανία καθώς και το περιφερειακό σχέδιο για την αντιμετώπιση του προβλήματος των προσφύγων στην Ουκρανία, όπου παρέχονται λεπτομέρειες σχετικά με τον αριθμό των ατόμων που έχουν ανάγκη και εκείνων που πρόκειται να αποτελέσουν στόχο της βοήθειας.
- (9) Ο Υπατος Αρμοστής των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες χαιρέτισε τη στήριξη που εξέφρασαν πολλά κράτη μέλη για την ενεργοποίηση της οδηγίας 2001/55/ΕΚ, καθώς καθιστά δυνατή την παροχή άμεσου και προσωρινού καταφυγίου στην Ένωση,

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1806 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Νοεμβρίου 2018, περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών, και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή (ΕΕ L 303 της 28.11.2018, σ. 39).

και διευκολύνει τον επιμερισμό των ευθυνών μεταξύ των ευρωπαϊκών κρατών για τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία.

- (10) Για να αντιμετωπιστεί η κατάσταση αυτή, θα πρέπει να διαπιστωθεί η ύπαρξη μαζικής εισροής εκτοπισθέντων κατά την έννοια της οδηγίας 2001/55/EK, με αποτέλεσμα την εφαρμογή προσωρινής προστασίας για τους εν λόγω εκτοπισθέντες.
- (11) Στόχος της παρούσας εκτελεστικής απόφασης είναι η εφαρμογή προσωρινής προστασίας για τους Ουκρανούς υπηκόους που διέμεναν στην Ουκρανία και οι οποίοι εκτοπίστηκαν από τις 24 Φεβρουαρίου 2022, μετά τη στρατιωτική εισβολή των ρωσικών ενόπλων δυνάμεων κατά την εν λόγω ημερομηνία. Για να γίνει σεβαστό το πνεύμα της οδηγίας 2001/55/EK του Συμβουλίου, προσωρινή προστασία θα πρέπει επίσης να προβλεφθεί για τους υπηκόους τρίτων χωρών που διέμεναν νόμιμα στην Ουκρανία, εκτοπίστηκαν στις 24 Φεβρουαρίου 2022 και δεν είναι σε θέση να επιστρέψουν στη χώρα ή την περιοχή καταγωγής τους υπό ασφαλείς και σταθερές συνθήκες λόγω της κατάστασης που επικρατεί στην εν λόγω χώρα. Στα εν λόγω άτομα θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται τα άτομα που απήλαυναν του καθεστώτος πρόσφυγα ή ισοδύναμης προστασίας ή τα οποία ήταν αιτούντες άσυλο στην Ουκρανία κατά τον χρόνο των γεγονότων που οδήγησαν στη μαζική εισροή. Επιπλέον, για τους μη Ουκρανούς υπηκόους τρίτων χωρών που ήταν επί μακρόν διαμένοντες στην Ουκρανία, η προϋπόθεση να μην είναι σε θέση να επιστρέψουν στη χώρα ή την περιοχή καταγωγής τους δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται και, ως εκ τούτου, τα άτομα αυτά θα πρέπει επίσης να απολαύουν προσωρινής προστασίας. Είναι επίσης σημαντικό να διατηρηθεί η ενότητα των οικογενειών και να αποφευχθεί το ενδεχόμενο μέλη της ίδιας οικογένειας να απολαύουν διαφορετικών καθεστώτων. Για τον λόγο αυτό, είναι αναγκαίο να εφαρμόζεται προσωρινή προστασία για τα μέλη της οικογένειας, στην περίπτωση που η οικογένεια υπήρχε ήδη στην Ουκρανία κατά τον χρόνο των συνθηκών της μαζικής εισροής, ανεξάρτητα από το αν μέλος της οικογένειας θα μπορούσε να επιστρέψει στη χώρα καταγωγής του υπό ασφαλείς και σταθερές συνθήκες.
- (12) Ωστόσο, στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας απόφασης δεν θα πρέπει να εμπίπτουν οι μη Ουκρανοί υπήκοοι τρίτων χωρών ή οι ανιθαγενείς οι οποίοι είναι σε θέση να επιστρέψουν στη χώρα ή την περιοχή καταγωγής τους υπό ασφαλείς και σταθερές συνθήκες και οι οποίοι δεν μπορούν να θεωρηθούν επί μακρόν διαμένοντες στην Ουκρανία ή μέλη της οικογένειας ατόμου που απολαύει προσωρινής προστασίας. Στα εν λόγω άτομα θα μπορούσαν να περιλαμβάνονται οι υπήκοοι τρίτων χωρών που σπούδαζαν ή εργάζονταν στην Ουκρανία σε βραχυχρόνια βάση κατά τον χρόνο των γεγονότων που οδήγησαν στη μαζική εισροή και οι οποίοι μπορούν να επιστρέψουν με ασφάλεια στη χώρα καταγωγής τους. Ωστόσο, τα εν λόγω άτομα θα πρέπει να γίνονται δεκτά στην Ένωση για ανθρωπιστικούς λόγους χωρίς να απαιτείται, ιδίως, η κατοχή έγκυρης θεώρησης, επαρκών μέσων διαβίωσης ή έγκυρου ταξιδιωτικού εγγράφου, προκειμένου να διασφαλίζεται η ασφαλής διέλευση με σκοπό την επιστροφή τους στη χώρα ή την περιοχή καταγωγής τους.
- (13) Σύμφωνα με την οδηγία 2001/55/EK, τα κράτη μέλη μπορούν να επεκτείνουν την προσωρινή προστασία σε επιπλέον κατηγορίες εκτοπισθέντων πέραν εκείνων που καλύπτονται από την παρούσα απόφαση του Συμβουλίου, αν εκτοπίστηκαν για τους ίδιους λόγους και από την ίδια χώρα ή περιοχή καταγωγής. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να ενημερώνουν αμέσως το Συμβούλιο και την Επιτροπή. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παροτρύνονται να εξετάσουν το ενδεχόμενο επέκτασης της προσωρινής προστασίας στα άτομα που διέφυγαν από την Ουκρανία λίγο πριν από τις 24 Φεβρουαρίου 2022, καθώς οι εντάσεις αυξάνονταν, ή τα οποία βρέθηκαν στο

έδαφος της Ένωσης (π.χ. στο πλαίσιο διακοπών ή για λόγους εργασίας) ακριβώς πριν από την ημερομηνία αυτή και, ως αποτέλεσμα της ένοπλης σύγκρουσης, δεν μπορούν να επιστρέψουν στην Ουκρανία.

- (14) Στην παρούσα κατάσταση, η προσωρινή προστασία είναι το πλέον κατάλληλο μέσο. Δεδομένου του έκτακτου και εξαιρετικού χαρακτήρα που έχει η στρατιωτική εισβολή της Ρωσικής Ομοσπονδίας στην Ουκρανία, καθώς και της κλίμακας της μαζικής εισροής, η προσωρινή προστασία αναμένεται ότι θα επιτρέψει στους εκτοπισθέντες να απολαύουν εναρμονισμένων δικαιωμάτων σε ολόκληρη την Ένωση τα οποία παρέχουν επαρκές επίπεδο προστασίας. Η εφαρμογή προσωρινής προστασίας θα ωφελήσει επίσης τα κράτη μέλη, δεδομένου ότι τα δικαιώματα που συνοδεύουν την προσωρινή προστασία περιορίζουν την ανάγκη των εκτοπισθέντων να αναζητήσουν άμεσα διεθνή προστασία και, ως εκ τούτου, τον κίνδυνο να επιβαρύνουν υπέρμετρα τα συστήματα ασύλου των κρατών μελών, καθώς, λόγω του επείγοντος χαρακτήρα της κατάστασης, μειώνουν στο ελάχιστο τις διατυπώσεις. Επιπλέον, οι Ουκρανοί υπήκοοι, ως απαλλαγμένοι από την υποχρέωση θεώρησης, έχουν το δικαίωμα να μετακινούνται ελεύθερα εντός της Ένωσης μετά την είσοδό τους στο έδαφός της για περίοδο 90 ημερών. Σε αυτή τη βάση, είναι σε θέση να επιλέξουν το κράτος μέλος στο οποίο επιθυμούν να απολαύουν των δικαιωμάτων που απορρέουν από την προσωρινή προστασία και να επανενωθούν με την οικογένειά τους και τους φίλους τους στα σημαντικά δίκτυα της διασποράς που υπάρχουν σήμερα σε ολόκληρη την Ένωση. Στην πράξη, αυτή η δυνατότητα θα διευκολύνει την εξισορρόπηση των προσπαθειών μεταξύ των κρατών μελών, μειώνοντας, με τον τρόπο αυτό, την πίεση στα εθνικά συστήματα υποδοχής. Μόλις ένα κράτος μέλος χορηγήσει άδεια διαμονής σύμφωνα με την οδηγία 2001/55/EK, το άτομο που απολαύει προσωρινής προστασίας, ενώ έχει το δικαίωμα να μετακινείται εντός της Ένωσης για 90 ημέρες εντός περιόδου 180 ημερών, θα πρέπει να μπορεί να κάνει χρήση των δικαιωμάτων που απορρέουν από την προσωρινή προστασία μόνο στο κράτος μέλος που χορήγησε την άδεια διαμονής. Αυτό δεν θα πρέπει να θίγει τη δυνατότητα κρατών μελών να αποφασίσει να χορηγήσει ανά πάσα στιγμή άδεια διαμονής σε πρόσωπα που απολαύουν προσωρινής προστασίας δυνάμει της παρούσας εκτελεστικής απόφασης.
- (15) Η παρούσα απόφαση θα είναι συμβατή και θα μπορεί να εφαρμοστεί συμπληρωματικά με τα εθνικά συστήματα προσωρινής προστασίας, τα οποία μπορεί να θεωρηθεί ότι εφαρμόζουν την οδηγία. Εάν το κράτος μέλος διαθέτει εθνικό σύστημα ευνοϊκότερο από το προβλεπόμενο στην οδηγία, θα πρέπει να είναι σε θέση να συνεχίσει να το εφαρμόζει, καθώς, σύμφωνα με την οδηγία 2001/55/EK, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή να διατηρούν ευνοϊκότερους όρους για τα άτομα που καλύπτονται από προσωρινή προστασία. Ωστόσο, εάν το εθνικό σύστημα είναι λιγότερο ευνοϊκό, το κράτος μέλος θα πρέπει να προβλέπει τα επιπλέον δικαιώματα που προβλέπονται στην οδηγία.
- (16) Η οδηγία 2001/55/EK λαμβάνει δεόντως υπόψη τις αρμοδιότητες των κρατών μελών για την τήρηση της δημόσιας τάξης και τη διαφύλαξη της εσωτερικής ασφάλειας, δεδομένου ότι επιτρέπει στα κράτη μέλη να αποκλείουν εκτοπισθέντα από την προσωρινή προστασία εφόσον υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι το άτομο αυτό έχει διαπράξει έγκλημα κατά της ειρήνης, έγκλημα πολέμου ή έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, όπως ορίζονται από τις διεθνείς πράξεις που έχουν συνταχθεί για να ρυθμίζουν αυτά τα εγκλήματα· έχει διαπράξει σοβαρό έγκλημα που δεν είναι πολιτικό εκτός του κράτους μελών υποδοχής πριν γίνει δεκτό στο εν λόγω κράτος μέλος ως άτομο που απολαύει προσωρινής προστασίας· ή έχει κριθεί ένοχος πράξεων που αντιβαίνουν στους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών. Η οδηγία επιτρέπει

επίσης στα κράτη μέλη να αποκλείουν εκτοπισθέντα από την προσωρινή προστασία όταν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να θεωρείται επικίνδυνος για την ασφάλεια του κράτους μέλους υποδοχής ή επικίνδυνος για την κοινωνία του κράτους μέλους υποδοχής.

- (17) Κατά την παροχή προσωρινής προστασίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των ατόμων που απολαμβάνουν προσωρινής προστασίας πληροί τις απαιτήσεις που ορίζονται στο κεκτημένο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προστασία των δεδομένων, ιδίως στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵.
- (18) Η παρούσα εκτελεστική απόφαση θα πρέπει να παρέχει στην Ένωση τη δυνατότητα να συντονίζει και να παρακολουθεί στενά τις δυνατότητες υποδοχής στα κράτη μέλη, ώστε να αναλαμβάνει δράση και να παρέχει πρόσθετη στήριξη, ανάλογα με τις ανάγκες. Η οδηγία 2001/55/EK απαιτεί από τα κράτη μέλη, σε συνεργασία με την Επιτροπή, να συνεργάζονται και να ανταλλάσσουν πληροφορίες για να διευκολύνουν την εφαρμογή της προσωρινής προστασίας. Αυτό θα πρέπει να γίνεται μέσω μιας «Πλατφόρμας Αλληλεγγύης», στο πλαίσιο της οποίας τα κράτη μέλη θα ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τις ικανότητές τους υποδοχής και τον αριθμό των ατόμων που απολαμβάνουν προσωρινής προστασίας στο έδαφός τους. Μέχρι στιγμής, με βάση τις πληροφορίες που παρείχαν ορισμένα κράτη μέλη στο πλαίσιο του δικτύου για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων, οι δυνατότητες υποδοχής, πέραν και επιπλέον του αριθμού των ατόμων που μπορούν να απορροφηθούν από τη διασπορά που διαμένει στην Ένωση, υπερβαίνουν τις 310 000 θέσεις τουλάχιστον. Για τον σκοπό της εν λόγω ανταλλαγής πληροφοριών, η Επιτροπή θα πρέπει να αναλάβει συντονιστικό ρόλο. Περαιτέρω, τα τελευταία χρόνια έχουν δημιουργηθεί διάφορες πλατφόρμες με στόχο τη διασφάλιση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών. Μεταξύ αυτών των πλατφορμών, το δίκτυο για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων [σύμφωνα με τη σύσταση (ΕΕ) 2020/1366 της Επιτροπής] είναι το πλέον κατάλληλο για τη διοικητική συνεργασία που προβλέπεται στην οδηγία 2001/55/EK. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να ενθαρρυνθούν να συμβάλλουν σε μια ενωσιακή κοινή επίγνωση της κατάστασης διά της ανταλλαγής σχετικών πληροφοριών μέσω της ολοκληρωμένης αντιμετώπισης πολιτικών κρίσεων (IPCR). Κατά περίπτωση, θα πρέπει να ζητείται η γνώμη της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να συνεργάζονται στενά με τον Ύπατο Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες.
- (19) Σύμφωνα με την οδηγία 2001/55/EK, η διάρκεια της προσωρινής προστασίας θα πρέπει να είναι για αρχική περίοδο ενός έτους. Πλην αν τερματιστεί σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας, η περίοδος αυτή θα πρέπει να παρατείνεται αυτοδικαίως κατά περιόδους έξι μηνών, για ένα ακόμα έτος κατ' ανώτατο όριο. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί και θα επανεξετάζει συνεχώς την κατάσταση. Ανά πάσα στιγμή, μπορεί να προτείνει στο Συμβούλιο να τερματίσει την προσωρινή προστασία, με βάση τη διαπίστωση ότι η κατάσταση στην Ουκρανία επιτρέπει τον ασφαλή και μόνιμο επαναπατρισμό των ατόμων στα οποία χορηγήθηκε προσωρινή προστασία, ή να παρατείνει την προσωρινή προστασία για έως ένα έτος.

⁵

Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/EK (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 11 της 4.5.2016, σ. 1).

- (20) Για τους σκοπούς του άρθρου 24 της οδηγίας 2001/55/EK του Συμβουλίου, η αναφορά στο Ευρωπαϊκό Ταμείο για τους πρόσφυγες, που συστάθηκε με την απόφαση 2000/596/EK, θα πρέπει να νοείται ως αναφορά στο Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, που συστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1147. Όλες οι προσπάθειες των κρατών μελών να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα εκτελεστική απόφαση θα υποστηριχθούν οικονομικά από τα ταμεία της Ένωσης. Οι μηχανισμοί έκτακτης ανάγκης και ευελιξίας στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027 μπορούν επίσης να κινητοποιήσουν κονδύλια για την αντιμετώπιση ειδικών αναγκών έκτακτης ανάγκης εντός των κρατών μελών. Επιπλέον, έχει ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας της Ένωσης⁶. Μέσω του εν λόγω μηχανισμού, τα κράτη μέλη μπορούν να ζητούν είδη κρίσιμης σημασίας για την κάλυψη των αναγκών των εκτοπισθέντων από την Ουκρανία που βρίσκονται στο έδαφός τους και να λαμβάνουν συγχρηματοδότηση για την παροχή της εν λόγω βοήθειας.
- (21) Από την έκδοση της οδηγίας 2001/55/EK μέχρι σήμερα, έχουν ιδρυθεί διάφοροι οργανισμοί της Ένωσης, ενώ άλλοι έχουν αποκτήσει ενισχυμένη εντολή. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα πρέπει να συνεργάζεται με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο και τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ), με σκοπό τη συνεχή παρακολούθηση και επανεξέταση της κατάστασης. Επιπλέον, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA) και η Ευρωπόλ θα πρέπει να παρέχουν επιχειρησιακή στήριξη στα κράτη μέλη που ζήτησαν τη συνδρομή τους για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν την κατάσταση, μεταξύ άλλων και για τους σκοπούς της εφαρμογής της παρούσας εκτελεστικής απόφασης.
- (22) Η παρούσα εκτελεστική απόφαση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (23) Σύμφωνα με το άρθρο 4 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ιρλανδία γνωστοποίησε, με επιστολή της 11ης Απριλίου 2003, την επιθυμία της να συμμετάσχει στην έκδοση και εφαρμογή της οδηγίας 2001/55/EK. Ως εκ τούτου, η Ιρλανδία δεσμεύεται από την παρούσα εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου.
- (24) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας εκτελεστικής απόφασης και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.
- (25) Λόγω του επείγοντος χαρακτήρα της κατάστασης, η παρούσα εκτελεστική απόφαση θα πρέπει να αρχίσει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁶ Στις 28 Φεβρουαρίου 2022 από τη Σλοβακία.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Διαπιστώνεται η ύπαρξη μαζικής εισροής στην Ένωση εκτοπισθέντων οι οποίοι υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν την Ουκρανία λόγω ένοπλων συγκρούσεων.

Άρθρο 2

Άτομα στα οποία παρέχεται η προσωρινή προστασία

1. Η παρούσα απόφαση εφαρμόζεται στις ακόλουθες κατηγορίες ατόμων που εκτοπίστηκαν από τις 24 Φεβρουαρίου 2022, μετά τη στρατιωτική εισβολή των ρωσικών ενόπλων δυνάμεων κατά την εν λόγω ημερομηνία:
 - α) Ουκρανοί υπήκοοι που διέμεναν στην Ουκρανία·
 - β) υπήκοοι τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς που διέμεναν νόμιμα στην Ουκρανία και των οποίων είναι αδύνατος ο επαναπατρισμός υπό ασφαλείς και σταθερές συνθήκες στη χώρα ή την περιοχή καταγωγής τους.

Η απαίτηση για αδυναμία επαναπατρισμού υπό ασφαλείς και σταθερές συνθήκες στη χώρα ή την περιοχή καταγωγής δεν ισχύει για τους υπηκόους τρίτων χωρών ή τους ανιθαγενείς που διέμεναν νομίμως επί μακρόν στην Ουκρανία·
 - γ) τα μέλη της οικογένειας των ατόμων που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β), ανεξάρτητα από το αν το μέλος της οικογένειας θα μπορούσε να επιστρέψει υπό ασφαλείς και σταθερές συνθήκες στη χώρα ή την περιοχή καταγωγής του.
2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 στοιχείο γ), τα ακόλουθα άτομα θεωρούνται τμήμα της οικογένειας, εφόσον η οικογένεια υπήρχε ήδη στην Ουκρανία κατά τον χρόνο των συνθηκών της μαζικής εισροής:
 - α) ο/η σύζυγος ατόμου που εμπίπτει στο στοιχείο α) ή β) της παραγράφου 1 ή το άτομο με το οποίο συμβιώνει σε ελεύθερη ένωση στα πλαίσια σταθερής σχέσης, εάν η νομοθεσία ή η πρακτική του οικείου κράτους μέλους αντιμετωπίζει τα ζευγάρια τα οποία συμβιώνουν σε ελεύθερη ένωση κατ' ανάλογο τρόπο με τα έγγαμα ζευγάρια δυνάμει της νομοθεσίας του περί αλλοδαπών·
 - β) τα ανήλικα άγαμα τέκνα ατόμου που εμπίπτει στο στοιχείο α) ή β) της παραγράφου 1 ή του/της συζύγου του/της, χωρίς διάκριση ως προς τα γεννηθέντα από ή χωρίς γάμο ή τα εξ υιοθεσίας·
 - γ) άλλοι στενοί συγγενείς που ζούσαν μαζί ως τμήμα της οικογενειακής μονάδας κατά τη χρονική στιγμή των συνθηκών της μαζικής εισροής και που συντηρούνταν κατά τη στιγμή αυτή πλήρως ή κυρίως από άτομο που εμπίπτει στο στοιχείο α) ή β) της παραγράφου 1.

Άρθρο 3

Συνεργασία και παρακολούθηση

1. Για τους σκοπούς του άρθρου 27 της οδηγίας 2001/55/EK, τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν το δίκτυο για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση

μεταναστευτικών κρίσεων σύμφωνα με τη σύσταση (ΕΕ) 2020/1366. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να συμβάλλουν σε μια ενωσιακή κοινή επίγνωση της κατάστασης διά της ανταλλαγής σχετικών πληροφοριών μέσω της ολοκληρωμένης αντιμετώπισης πολιτικών κρίσεων.

2. Η Επιτροπή συντονίζει τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών, ιδίως όσον αφορά την παρακολούθηση των δυνατοτήτων υποδοχής σε κάθε κράτος μέλος και τον εντοπισμό τυχόν αναγκών πρόσθετης στήριξης.

Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο και τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ), παρακολουθεί και επανεξετάζει συνεχώς την κατάσταση, χρησιμοποιώντας το δίκτυο για την ετοιμότητα αντιμετώπισης και τη διαχείριση μεταναστευτικών κρίσεων που αναφέρεται στην παράγραφο 1 ανωτέρω.

Επιπλέον, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex), ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAA) και η Ευρωπόλ παρέχουν επιχειρησιακή στήριξη στα κράτη μέλη που ζήτησαν τη συνδρομή τους για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν την κατάσταση, μεταξύ άλλων και για τους σκοπούς της εφαρμογής της παρούσας εκτελεστικής απόφασης.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*